

NORGES HØYESTERETT

Den 27. januar 2020 ble det av Høyesteretts ankeutvalg med dommerne Indreberg, Arntzen og Høgetveit Berg i

HR-2020-159-U, (sak nr. 20-008024SIV-HRET), sivil sak, anke over dom:

X kommune

(X kommune - Kommuneadvokaten
v/advokat Tore Andersen)

mot

A

(advokat Karstein Egeland)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder begjæring om utsatt iverksettelse av Borgarting lagmannsretts dom 16. desember 2019 punkt 4 om samværsrett mellom A (mor) og datteren B (datter), født 00.00.2018.
- (2) B og hennes fem søsken ble 15. juni 2018 akutt plassert utenfor hjemmet. Fylkesnemnda for barnevern og sosiale saker i Østfold fattet 24. oktober 2018 vedtak om at X kommune skulle overta omsorgen for B og at hun skulle plasseres i fosterhjem. Samvær med mor ble fastsatt til seks ganger i året á to timer, og barneverntjenesten ble gitt anledning til å føre tilsyn under samværene.
- (3) Mor brakte saken inn for tingretten. Halden tingrett avsa 9. april 2019 dom hvor fylkesnemndas vedtak om omsorgsovertakelse ble stadfestet. Samvær mellom mor og B ble fastsatt til tre ganger i året á to timer, og barneverntjenesten ble gitt anledning til å føre tilsyn under samværene.
- (4) Mor anket dommen til Borgarting lagmannsrett, som ved beslutning 13. juni 2019 ikke ga samtykke til å fremme anken angående omsorgsovertakelsen. Det ble gitt samtykke til å fremme den subsidiære anken om samvær.
- (5) Mor anket beslutningen om ikke å gi samtykke til å fremme anken over omsorgsovertakelsen til Høyesterett, som ved beslutning 7. november 2019 stanset saken inntil det foreligger endelig avgjørelse i sak nr. 19-131274SIV-HRET, 19-135171SIV-HRET, 19-142877SIV-HRET og 19-140764SIV-HRET, som er berammet til 4. februar 2020.
- (6) Borgarting lagmannsrett avsa 16. desember 2019 dom hvor samvær mellom mor og B ble satt til to ganger i uken á to timer. Dommen er avsagt under dissens, i det den ekstraordinære

lagdommeren og den fagkyndige meddommeren mente samværet burde settes til en gang i uken i to timer. X kommune har anket avgjørelsen av dette spørsmålet til Høyesterett. Ved forberedende dommers kjennelse i dag er behandlingen i ankeutvalget av anken over dommen stanset inntil det foreligger endelig avgjørelse i de fire ovennevnte sakene.

- (7) *X kommune* har begjært utsatt iverksettelse av lagmannsrettens avgjørelse om samvær mellom mor og B. Kommunen har i det vesentlige anført at det foreligger tungtveiende grunner som begrunner utsatt iverksettelse, jf. tvisteloven § 36-10 annet ledd. Det omfattende samvær lagmannsretten har fastsatt, innebærer risiko for skade på Bs helse eller utvikling, spesielt siden lagmannsretten har opphevet adgangen til tilsyn. Det er en reell mulighet for et annet resultat dersom saken skal behandles på nytt. Det bør derfor ikke gjøres en så vidt inngripende endring som den fastsatte samværsordningen innebærer, før rettskraftig dom foreligger.
- (8) A har i det vesentlige anført at økningen i samvær ikke er en ulempe for B. Hensynet til barnets og mors rettigheter tilsier snarere at det er nødvendig å komme i gang med mer samvær så snart som mulig for at tilknytningen ikke svekkes ytterligere.
- (9) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker at det følger av tvisteloven § 36-9 første ledd at dom om at tvangsvedtak skal opphøre, får virkning straks. Dersom det foreligger tungtveiende grunner, kan retten i dommen likevel bestemme at den ikke skal få foregripende virkning, jf. bestemmelsens annet ledd. Lagmannsretten har ikke truffet slik særskilt bestemmelse i saken her.
- (10) Ved anke over dom som går ut på at tvangsvedtak skal opphøre, kan den rett som har ankesaken, bestemme at tvangsvedtaket likevel skal stå ved lag til det foreligger en rettskraftig avgjørelse, jf. tvisteloven § 36-10 annet ledd annet punktum. Det samme må gjelde for dom som begrenser tvangen ved at samværsretten utvides.
- (11) Loven sier ikke noe nærmere om når det kan være aktuelt å treffe slik avgjørelse. Det er likevel nærliggende å se hen til vurderingstemaet «tungtveiende grunner» etter tvisteloven § 36-9 annet ledd, se Schei m.fl., *Tvisteloven, kommentarutgave, 2. utgave 2013*, side 1328.
- (12) Det er i forarbeidene til tvisteloven § 36-9 annet ledd uttalt at dette er en unntaksregel som kun skal brukes i saker der særlige hensyn gjør seg gjeldende med en viss tyngde, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 502. Samtidig har ankeinstansen ved bruk av tvisteloven § 36-10 annet ledd annet punktum en friere adgang til å bestemme at tvangsvedtaket skal stå ved lag, enn hva som følger av vilkåret i § 36-9 annet ledd første punktum, jf. Ot.prp. nr. 51 (2004–2005) side 503.
- (13) Lagmannsretten har fastsatt samværet til to ganger i uken á to timer. Kommunen anfører at dette innebærer en risiko for skade på Bs helse eller utvikling. Lagmannsretten har etter muntlig ankebehandling konkludert med at samværet så snart det er forsvarlig skal trappes opp i samarbeid med barnevernet med det siktemålet at B skal gjenforenes med moren. Verken lagmannsrettens flertall eller mindretall fant holdepunkter for at B var et skadet barn da hun ble akutt plassert fire måneder gammel.
- (14) Kommunen har i anken gitt uttrykk for at Bs reaksjoner på samvær med fordel kunne ha blitt belyst ved en oppdatert sakkyndig utredning, og har nå satt i gang arbeidet med sikte på å få utarbeidet en slik utredning.

- (15) Høyesteretts ankeutvalg kan ikke se at det foreligger tilstrekkelig tungtveiende grunner som tilsier at lovens hovedregel om foregrepet virkning ikke kommer til anvendelse. Begjæringen om utsatt iverksettelse tas ikke til følge.
- (16) Kjennelsen er enstemmig.

S L U T N I N G

Begjæringen om utsatt iverksettelse tas ikke til følge.

Wenche Elizabeth Arntzen
(sign.)

Hilde Indreberg
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)